

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 215/06-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. júna 2006 predbežne prerokoval sťažnosť E. G., R., zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1505/98 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2006 doručená sťažnosť E. G., R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Rožňava (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1505/98 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že: «Bola som žalobkyňou v právnej veci vedenej na Okresnom súde v Rožňave pod spis. zn. č. 9 C 1505/98 proti žalovanému G., a. s. R. o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania. (...)

Tvrdím, že postupom súdu v konaní vedenom pod spis. zn. č. 9 C 1505/98 bolo porušené moje právo na prerokovanie veci spravodlivo, v primeranej lehote, bez zbytočných prietáhov a svoje tvrdenie opieram o nasledujúce skutočnosti:

Dňa 12. 11. 1998 som podala žalobu na Okresnom súde v Rožňave o náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania

Takmer celý rok 1998/99 sa v merite veci nekonalo napriek tomu, že sudkyňa predmetného senátu poznala moju situáciu, keďže v tom čase rozhodovala v mojej ďalšej veci tých istých účastníkov pod spisovou zn. č. 9 C 390/97. (...)

Výsledkom mojich osobných sťažností bolo vytýčené pojednávanie dňa 21. 9. 1999.

Okresný súd vo veci rozhodol prvý raz až 29. 4. 2003 tak, že môj návrh zamietol.

V zákonom stanovenej lehote som podala odvolanie.

Krajský súd v Košiciach Uznesením 12 Co 196/03-112 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dňa 3. novembra 2003 a konštatoval, že nie sú splnené podmienky zodpovednosti za škodu vzniknutú žalobkyňi z titulu choroby z povolania. (...)

Okresný súd do roka vo veci rozhodol druhý raz 30. 4. 2004 tak, že môj návrh znovu zamietol.

V zákonom stanovenej lehote som podala odvolanie.

Krajský súd v Košiciach Uznesením 12 Co 236/04-193 a 12 Co 340/04 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dňa 20. apríla 2005 a konštatoval, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu skutkovému zisteniu a opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli v konaní preukázané, lebo neprihliadol na skutočnosť, že pracovná spôsobilosť žalobkyne a možnosti jej pracovného uplatnenia v súčasnosti sú trvale obmedzené v dôsledku choroby z povolania zistené dňa 19. 10. 1995, keďže žalobkyňa trvale nemôže vykonávať prácu, ktorú pred zistením choroby z povolania vykonávala, ani žiadnu inú prácu v prostredí organického prachu a v zaradení, kde je možný kontakt s niklom a lanolínom.

Je nepochybné, že žalobkyni vznikla škoda za sťaženie jej spoločenského uplatnenia v súvislosti s chorobou z povolania, za ktorú v zmysle ust. § 195 ods. 3 Zák. práce účinného do 31. 3. 2002 zodpovedá žalovaný, preto základ nároku treba považovať za preukázaný.

Za takýchto okolností prvostupňový súd pochybil, ak žalobu zamietol len z dôvodu, že nie je možné vyčíslit' výšku sťaženia spoločenského uplatnenia, lebo ak je v konaní preukázaný základ nároku – vzniku škody a nie je preukázaná jej výška, neznamená to, že žalobe nemožno vyhovieť. (...)

Okresný súd do roka vo veci rozhodol tretí raz 15. 7. 2005 tak, že môjmu návrhu čiastočne vyhovel, v prevyšujúcej časti znovu zamietol.

V zákonom stanovenej lehote žalovaný podal odvolanie.

Krajský súd v Košiciach Rozsudkom 2 Co 300/200540/04 potvrdil rozsudok dňa 9. marca 2005. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností mám za to, že konaním súdu vo veci, ktorá má zásadný existenčný význam pre mňa ako občana tohto štátu, došlo pri uplatňovaní môjho práva pred Okresným súdom v Rožňave k zbytočným prietahom tak, ako to má na mysli čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako došlo k porušeniu mojich práv na spravodlivé prejednanie mojej veci a v primeranej lehote, tak ako to je myslené v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Spravodlivosti som sa musela dovolávať v rámci odvolacích konaní.

Nebyť môjho presvedčenia o spravodlivosti uplatňovaného môjho nároku, ako i mojej vytrvalosti pri odvolávaní sa, nedosiahla by som ani čiastočný úspech.

Po zbytočných prietahoch najviac v období od 1998 do 2003 ak by som sa uspokojila s prvým vyneseným rozsudkom a uverila spravodlivému výroku súdu vo veci môjho nároku nedosiahla by som ani čiastočný úspech z roku 2006.

Trvalo to ale neprimerane dlho.

V tomto konaní som nedávala sťažnosť na prietahy, lebo som voči uvedenému senátu konajúcemu za účasti tých istých účastníkov pod spis. zn. č. 9 C 390/97 bola neúspešná so sťažnosťou podanou 19. 9. 2002.

Som presvedčená, že v konaní 9 C 1505/98 pred Okresným súdom v Rožňave boli porušené moje práva, tak ako som to uviedla vyššie vo svojej sťažnosti, preto žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby mi priznal primerané finančné zadostučinenie vo

výške 100 000 Sk, ako náhradu nemajetkovej ujmy. Mám za to, že táto suma je primeraná vzhľadom na naliehavosť a na dĺžku zbytočných preťahov spôsobených postupom súdu.

V súlade s § 11 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov žiadam Ústavný súd SR, aby Krajskému súdu v Košiciach uložil povinnosť uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 13 626 Sk, a to za dva právne úkony vo výške t. j. prevzatie veci a spísanie sťažnosti po 6 650 Sk a 2 x režijný paušál po 163 Sk.

Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal nález

1. Právo sťažovateľky na spravodlivé prerokovanie veci v primeranej lehote, bez preťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Rožňave v konaní vedenom pod spis. zn. č. 9 C 1505/98 porušené bolo.

2. Sťažovateľke priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 200 000 Sk (...), ktoré je Okresný súd v Rožňave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd v Rožňave je povinný uhradiť trovy právneho zastupovania advokátke JUDr. M. K., K. vo výške 13 626 Sk (...) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu. (...)

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Z obsahu sťažnosti (pozri petit) vyplýva, že jej podstatou je tvrdenie sťažovateľky, že postupom Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1505/98 došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K námietke porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1505/98

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla s'ťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania s'ťažovateľky a z pripojených listín vyplýva, že napadnuté konanie pred okresným súdom bolo skončené 15. júla 2005 vydaním rozsudku č. k. 9 C 1505/98-220, ktoré podľa zistenia ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2006, teda v podstate do uvedeného termínu trvalo napadnuté konanie. Napriek tomu s'ťažovateľka sa na ústavný súd obrátila so svojou s'ťažnosťou až podaním doručeným ústavnému súdu 21. júna 2006, t. j. v čase, keď porušenie označeného práva pred okresným súdom už dávno netrvalo, a keď konanie o jej s'ťažnosti pred ústavným súdom nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne aj k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a pretože s'ťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď

v označenom konaní namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jej právna neistota v tomto konaní, bolo potrebné jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z týchto dôvodov v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2. K námietke porušenia práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozhodnutím Okresného súdu Rožňava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 1505/98

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľka napadla postup a rozhodnutie okresného súdu, avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal v dôsledku odvolania sťažovateľky (ale aj žalovaného a vedľajšieho účastníka konania) Krajský súd v Košiciach (svojím rozsudkom č. k. 2 Co 300/05-250, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. apríla 2006). Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

3. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá, ústavný súd už o jej žiadosti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania nerozhodol, lebo ich poskytnutie je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy (resp. § 56 ods. 4 a § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) viazané na vyhovenie sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2006